

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
1.
1.



1676.

1. Mueg, Georgius Fridericus: De Libertate Præcipue
Comarati.
2. Hertin, Joh. Theobaldus: De rebus mobilibus et
immobilibus
3. Obrechtus, Ulrichus: De imperio Germanæ etque
statuum fredericæ
4. Obrechtus, Ulrichus: De electione Imperatoris
Romano-Germanici
5. Rebban, Joh: Disputatio . . . ad l. un. Cod. si libera.
Libertatis Imperialis socius sine herede decederit
6. Reichellus, Tobias: De pede Argentera leussium
geometrico.
7. Rodschied, Johannus Musicius: De Libertate multi compassus
8. Schragius, Fridericus: De constitutionibus personarum
Libere, quæ et privilegia specialia dicuntur

1677.

1. Ehrlich, Johannes: De jure noctis tempore gestorum

1677

2. Hammer, Joh. Andreas: De milite desertore
3. Mauslin, Bartholomaeus: De limitibus
4. Schmitt, Johann Ulrich: De censu emigrationis
5. Serragus, Fridericus: Processus a hereditatem
6. Spener, Georgius Wilhelmus: De re monetaria in l. Rom.
Germ. imperio

1678

1. Gants, Johann Sebastianus: Imp. Rom. Regg. Austriae
et Liberae sacri Rom. imperii reipublicae Argen.
torae huius privilegiorum concessorum targa: de
non evocando, de non appellando et de austragis
2. Hampf, Johann Kasparus: De chagadibus
3. Speiermann, Nicolaus Lukthovius: De iustitia imperatorialis
publicae, cuius usus in Germ. celebratur
4. Speiermann, Tobias: De concursu auctorum
5. Hockler, Gerardus, von: De auctoritate militum ad l.
Imperatorialis. Cod.

1679.

1. Salgemann, Johann Faculus: De numeris, tunc extraordinariis

2. Schreyius, Fredericus: De jure majoris partis

34. Schreyius, Fredericus: De potentate magistratum et
officiorum. 2. Aufl. 1717-1735

3. Mecken, Gerhard von: De publicitate

[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]









P 158



11
C. I. N. D. N. F. C. Pub. 20. num. 41.
DISPUTATIO INAUGURALIS
IURIDICA,

De

16767
LITIS PEN-
DENTIA,
PRÆCIPUE CAMERALI,

Quam,

P 158,
DEO T. O. M. PRÆSIDE,

Ex Decreto & Authoritate,

MAGNIFICI ET AMPLISSIMI,

IN CELEBERRIMA ARGENTORATENSIVM
UNIVERSITATE, ICTORVM COLLEGII,

Pro Summis in Utroque Jure Honoribus, ritè &
legitimè consequendis,

Solemni Eruditorum Examine submittit

GEORGIUS FRIDERICUS MUEG,
Argentoratensis.

Ad diem 5. Julii M. DC. LXXVI. h. lq. conf.

ARGENTORATI,
TYPIS JOHANNIS WELPERI.



S. R. IMPERII
ILLUSTRIS LIBERÆQUE
REIPUBLICÆ
ARGENTORATENSIS
MAGISTRATUI,
ATQUE
SENATUI UNIVERSO,
FELICI, PIO, BENIGNO,
VIRIS

GENEROSISSIMIS, MAXIME STRENUIS,
MAGNIFICIS, NOBILISSIMIS, AMPLISSI-
MIS, CONSULTISSIMIS, ATQUE
PRUDENTISSIMIS,

PATRIÆ PATRIBUS,
DOMINIS SUI GRATIOSISSIMIS,
Disputationem hanc Inauguralem

*Debitâ veneratione & devotione
offert & dedicat*

Civis ac cliens subjectissimus

Georgius Fridericus Mueg, Argent.





PROOEMIUM.

Difficilem controversiam sapif-
simè inter Doctores, utrum lis
in hoc vel illo iudicio inchoari,
& inchoata usque ad finem per-
manere debeat? existere, no-
tissimum est. Hæc difficultas me movit,
ut, exantlatis non ita pridem feliciter Exa-
minibus consuetis, & à Magnifico Jcto-
rum, in Illustri hac Universitate Ordine, pro
summis in utroque Jure honoribus, & pri-
vilegiis Doctoralibus, disputandi licentiâ
honorifico decreto obtentâ, animum ad
hanc materiam adjicerem. Verùm cùm il-
lam amplissimam esse deprehenderem, ita
ut ejus usus, in omnibus, aut plerisque sal-
tem foris, in his pagellis exhiberi vix posset,
saltem ea quæ circa Litis pendentiam in Ca-
merâ Imperiali obtinent, brevitatis studio
hic loco Disputationis Inauguralis exhibe-

re visum fuit. Cæterum dignitas ac utilitas hujus materiæ sese uberrimè ac quotidie in praxi ostendit, ideòque argumento Ulpiani in *l. 1. ff. de in integr. restit.* ulteriore commendatione non indiget. Cum verò universa tum demum bene gerantur, si principium rei sit decens & amabile Deo; *Novell. 6. in præfat.* inque nomine Domini nostri JESU Christi ad omnia consilia, omnesque actus semper progredi debeamus; *l. 2. in pr. C. de Offic. Præf. præf. Afric.* meritò ad DEI omnipotentis adjutorium animam meam erigo, supplexque oro, ut divino suo auxilio mihi adesse, & omnia ad divini sui nominis gloriam, & honorem dirigere velit. Tu verò, Benevole Lector, hunc nostrum conatum æqui bonique consule, & si in tractatione, vel ob ingenii tenuitatem, vel materiæ gravitatem erravero, tuâ humanitate laboranti succurre: Nam omnium habere memoriam, & in nullo penitus errare, divinitatis magis quam humanitatis est, ut ipse Imperator loquitur in *l. 2. §. 14. C. de vet. jur. enucl.*

THE



THESIS PRIMA.

CUm in omni tractatione inprimis verba sint cognoscenda, *arg. l. i. ff. de Just. & Jur. l. i. §. i. ff. de tutel. Magnif. Dn. Rebhan, Præceptor ac Patronus meus omni honoris & observantia cultu æternum prosequendus, in Epist. Dedicat. Hodeget. prefix. Obrecht. de Jurisdic. lib. i. cap. i. num. 2. Brisson. in præfat. ad tit. de V. S. Daniel Otto, in Dialect. Jur. lib. i. cap. 2. pag. 16. & explicationem eorum, quæ manifesta sunt, non negligendam esse, ipse Ulpianus in l. i. §. ii. ff. de inspic. ventr. doceat. Quid enim in rerum naturâ explicari, quid investigari, quid demonstrari potest, sine sermonis verborumque rem significantium beneficio, sine interpretationis ministerio? *Gædd. ad rubr. in pr. de V. S. idèd, antequam me ad specialem susceptæ materiæ tractationem aceingam, paucissimis generaliore quendam præcognitionem præmittam. Quæ absolvetur cum expositione nominis, tum definitione & divisione rei,**

II.

Expositio nominis consistit (I.) in Etymologiâ, quæ vel spectatur conjunctim, vel divisim; Conjunctim derivatur à *lite & pendere*; Divisim spectatum vocabulum *lis* primitivum est, adeoque ejus derivatio Grammatica vix datur. Logica autem erit à *li-*

YMOLOGIA

YMOLOGIA

ETIMOLOGIA



limitibus, i. e. terminis: quoniam primæ inter homines controversiæ de limitibus & amplificandis rerum dominiis cœperunt. Unde illud *Virgil. Lib. XII. Æn.*

Limes agro positus, litem ut discerneret arvis.

Vid. cap. 10. extr. de V. S. & Magnif. Dn. Rebhan. in Hodeg. Jur. Chart. 2. clim. 4. par. 2. thes. 6. Idem iudicium esto de vocabulo pendere, quod à penmis avium tractum. Vid. alterius Calepin. in sing. voce; & alios Lexicographos.

SYNONY-
MIA.

III.

Etymologiam excipit (2.) Synonymia. Dicitur *litis pendentia* etiam *lis cœpta*, *Blum. in Process. Cam. tit. 25. §. 48. lis pendens, in clem. cum lite. ut lite pendent. nih. innov. rubr. C. ut lite pendent. nih. vel post provoc. aut defin. sent. & c. litigium pendens, l. 49. in pr. ff. de recept. qui arbitr. recepe. lis instituta, Schvvanman. Process. Cam. lib. 1. cap. 46. n. 32. iudicium pendens, Gail. de Pac. Publ. lib. 1. cap. 19. num. 1. & 10. Schvvanman. Process. Cam. lib. 2. cap. 9. num. 16. causa pendens. l. 2. C. ut lit. pend. vel post prov. & c.*

IV.

HOMONY-
MIA.

Sequitur (3.) Homonymia seu diversa significatio vocabuli *litis*. Sumitur autem vel *propriè*; ut idem significet, quod controversia, & quidem generalius sumptum, quamcunque disceptationem, etiam extrajudicalem comprehendit; specialiter verò, eam tantum, quæ in iudicium deducta est, ibique ritè ventilatur; *l. 36. ff. de V. S. atque inde dicitur litis contestatio, rubr. Cod. de lit. contest. & res in litem deduci, l. 31. §. 1. ff. de novat. & delegat. vel impropriè & metonymicè accipitur, pro re ipsâ, quæ*

in

in controversiam deducitur: atq; hoc significatu res in litem deducta estimari dicitur. *l. 47. ff. de R. V. l. ult. ff. de condict. triticar. l. 8. ff. de eo quod cert. loc. l. 1. l. 8. ff. de in lit. jur. vid. Magnif. Dn. Rebhan. in Hodeget. jur. Chart. 2. clim. 4. par. 2. thes. 6.* Aliquando etiam lis sumitur pro iudicio; *l. 4. §. 1. C. de iudic. Nov. 18. c. 8. ibi: lites eorum minores efficiuntur. Umm. Disput. ad Process. Judic. 12. th. 1. n. 1.* pro Instantia; *Umm. d. l. & huic aliquando opponitur; ut in l. 73. §. pen. ff. de iudic. pro Actione. d. l. 36. ff. de V. S. ibiq; Gædd. num. 17. Blum. in Process. Cam. tit. 25. §. 48. & seqq. Umm. Disp. ad Process. Judic. 12. th. 1. n. 1.* Pendere variis quoque modis dicitur; ut pendere conditio diesvè dicitur, cum adhuc eventus expectatur; pendere quoque dicuntur fructus, quamdiu solo coherent, & terrâ continentur; *l. 44. ff. de R. V. l. 15. in pr. ff. de pignor.* pendere actus pro prorogari & differri; *l. fin. ff. commut. pr. ed. ibiq; Gothof. in not.* pendere etiam dicitur, quod aliunde proficiscitur, manat, sustinetur; *ha actiones ex bonis defuncti pendent, l. 66. §. 2. ff. ad Sctum Trebell.*

V.

Est autem *litis pendentia* actus judicialis, quo causâ per supplicationem & citationem legitime emanatam atque insinuatam, in illo iudicio, ubi cœptæ & emanatæ sunt, permanere debent. Dicitur autem hîc, *actus*, ex mente *l. 19. ff. de V. S.* & judicialis, nullâ ramen existente contradictione eorum, quæ in sequenti thesi adducemus; cum & illa extra judicialis suo modo ritè & legitime judicialis appellari queat. Uberiorem definitionis explicationem subsequèntia suppeditabunt.

DEFINITIO
REALIS.

VI. Cùm

DIVISIO.

VI. Cum *litis pendentia* semper sit una eademque, ejus divisio difficulter datur. Ratione modi in Camera Imperiali, potest dividi in judicialem & extrajudicialem strictè sic dictam, quod videlicet in Audientiâ posterior non celebretur; uti hæc differentia in Camera solennis est, dum nempe omnino, quod non in Audientiâ peragitur, extrajudicialiter agitari dicitur, teste *Blum. in Process. Cam. tit. 59. §. 21.*

VII.

CAUSA EFFICIENTIS REMOTA & GENERALIS.

Causa efficiens alia generalis & remota est, alia propinqua & specialis. Remota est *Judicium*. Nam sine iudicio talis *litis pendentia* non inducitur; & antequam res in iudicium deducta est, nulla lis est; sed demum post deductionem & iudicium acceptum, antea tantum controversia dicitur, & res tum litigiosa facta, cum lis denunciata est. *l. r. in pr. ff. de litigios. Blum. Process. Cam. tit. 25. §. 51.* Propterea enim iudicia constituta sunt, ne quis sibi ipsi jus dicere, aut id quod suum est, vel sibi debetur, privatâ auctoritate invadere vel auferre possit, *tot. tit. C. ne quis in sua caus. judic. vel jus sibi dicat. l. 3. ff. de her. caus. l. 14. C. de jude. & cælicol. l. 176. ff. de R. J. ibiq. Gothofred. lit. n.* sed ordinariâ viâ procedere, & iudicem adire debeat: sine hoc enim omnis rei controversiâ disceptatio nulla & inutilis est, & nunquam componetur; is solus est, qui causam controversam dirimere potest; ita ut si causa coram ipso non examinetur, nunquam eam cognoscere, multò minus suâ sententiâ decidere queat. *Uimm. Disput. ad Process. Jud. r. r. h. f. l. num. 3.*

VIII. Causa

Causa efficiens propinqua sive specialis *litis pendentia* alia propior alia proxima est; Causa propior est *supplicatio pro Processibus*. Cum enim, uti præcedenti thesi dictum, nemo ipsi sibi jus dicere possit, *per l. 13. ff. quod met. caus.* nec Judex officium suum cuiquam, nisi rogatus, ad privatam utilitatem, impertiri debeat & soleat, *l. 4. §. 3. ff. de damn. infect. l. 58. ff. de judic. l. 1. §. 1. ff. de jur. deliber. Gail. 1. observ. 50. n. 6. Petr. Frider. Mindan. de Process. lib. 1. cap. 1. num. 6.* & tam in inchoando, quam prosequendo Processu, *litera* (quæ per Synecdochen à *Blum. in Process. Cam. tit. 64. §. 2.* vocantur *Processus*, quia processui Camerali expediendo interserviunt. Germ. *Gerichtsbrieffe*. *Concept. Renov. Ord. Cam. part. 3. tit. 12. §. 7.* die Citationes und andere *Gerichtsbrieffe* / so durch das Cammer. Gericht erkandt / sollen unter Unserem Kayserl. Namen und titul / auch Kayserl. Insiegel ausgehen) ad partem adversam emanare debeant; hæc verò non aliter à Judice Camera, quam ad instantiam litigantium decernantur, *Concept. Renov. Ord. Cam. part. 3. tit. 12. in pr.* idèò ad ejusmodi Processus impetrandos supplicatione opus est. *Umm. Dissut. ad Process. Jud. 5. thes. 2. n. 6. Blum. Process. Cam. tit. 64. §. 2.* & libellus vel supplicatio summo Principi seu Imperatori oblata, propter singularem quandam prærogativam inducit præventionem ac *litis pendentiam*, ex rescripto Imp. Arcadii & Honorii *in l. 1. C. quando libell. Princ. dat. fac. lit. contest.* quia nimirum operatur *litis contestationem*, per quam in judicio quasi contrahitur, *l. 3. §. 11. ff. de pecul. Carpzov. in Process. Jur. Forens. Saxon. Tit. IX. art. III. §. III. n. 25.*

CAUSA EF.
FICIENS
PROPIN.
QVA.

An verò hoc ad Cameram Imperialem, quia fo-
 li Imperatori specialiter jus hoc iudultum est, exten-
 di possit? quæritur, & affirmatur: (1.) Quia Ca-
 mera Imperialis in processu juris eodem privilegio ac
 jure nititur, quo ipse Imperator, sive Judicium Cæ-
 sareæ Majestatis Aulicum. Nam Camera Imperato-
 rem repræsental, ejusq; vice judicat, nomine ac sigil-
 lo Imperatoris causas tractat & decedit, *Gail. 1. obs. 1. n. 7.*
sceptrumq; Imperiale in signum exercitæ jurisdiction-
is Cæsareæ tenet. Ord. Cam. part. 1. tit. 12. §. und solche
& tit. 27. §. und soll der Verwalter. Tob. Paurmeist. de
Jurisd. lib. 2. cap. 5. n. 35. Limn. de Jur. Publ. lib. IX. c. 2. n. 54.
Roding. in Pand. Cam. lib. 1. tit. 3. §. 5. & 6. Quæ in signa
 tanti momenti sunt, ut, quæ specialiter competunt
 Imperatoriæ Majestati, non possint non etiam attri-
 bui Cameræ Imperiali. *Carpzov. in Process. Jur. Fo-*
rens. Saxon. tit. IX. art. III. §. III. num. 31. (2.) quia Ca-
 mera Imperialis cum Imperatore sive Judicio Aulico
 concurrentem habet jurisdictionem. *Gail. 1. observ.*
1. n. 7. obs. 29. n. 2. & obs. 41. n. 8. Tob. Paurmeist. de Juris-
dict. lib. 2. cap. 5. num. 33. Petr. Frider. Mindan. de Process.
lib. 1. cap. 4. n. 6. Schvannman. obs. Cam. 4. num. 1. Blum.
Process. Cam. tit. 25. §. 41. Roding. in Pand. Camer. lib. 1.
tit. 3. §. 5. & ideo Imperator causas in Camerâ Impe-
 riali pendentes, neque motu proprio, neque ad in-
 stantiam partis avocare & ad se trahere potest. *per*
text. in Ord. Cam. part. 2. tit. Das dem Cammer. Ge-
richt sein starcker Lauff gelassen werden soll. 35. Re-
cess. Imper. Aug. de Anno 1548. §. folgendes aber. 24. in
fin. Recess. Imp. de Anno 1654. §. damit aber auch. 165. &
§. Ebenmäßig sollen 166. Capit. Ferdin. III. §. und in-
sonder.

Sonderheit. 27. & moderni Invictissimi Imperatoris
 Leopoldi. §. ob auch einiger Chur-Fürst. 26. Instrum.
 Pac. artic. 5. §. ult. Atque ita etiam judicatum in Ca-
 merâ Imperiali, in Sachen Statt Speyr contra
 Mühlbergeren & Conforten; ubi citatio ad viden-
 dum se incidisse in poenam Noviss. Recess. Imper. de
 Anno 1654. §. Ebemässig sollen. 166. fuit decreta
 atque emanata d. 24. Januarii 1671. Add. Gail. 1. obser-
 vat. 41. n. 3. & seqq. Gylman. voc. Litis pendentia. Gre-
 wen. 1. conclus. 41. num. 2. Bocer. de Jurisdic. cap. 7. n. 53.
 Besold Thes. Pract. verb. Abforderung. Knipschild. de
 Privil. civit. Imper. lib. 2. tit. 33. num. 29. & seqq. Schrã-
 der. de Feud. part. 10. sect. 1. n. 183. Heig. part. 1. quest. 9. n.
 34. Herm. Vultej. in l. 1. Cod. de jurisdic. num. 174. Im-
 perator enim per modum contractus in ordinatio-
 nem consensit, ideoque ad ejus observantiam de ju-
 re communi tenetur, per ea quæ tradunt DD. com-
 munitè in l. 4. Cod. de LL. Gail. d. observat. 41. num. 3.
 Theodor. Reinking. de Reg. Sec. lib. 2. Claß. 2. cap. 14. Li-
 nmannus de Jur. Publ. lib. IX. cap. 2. n. 60. Roding. in Pand.
 Camer. Lib. I. tit. 3. §. 9. Imò & longè ampliorem ha-
 bere Jurisdictionem Cameram Imperialem, quàm
 Judicium Cæsareæ Maiestatis Aulicum, asserit Carp-
 zov. in Process. Jur. Forens. Saxon. Tit. IX. art. III. §. III.
 num. 35. scil. non solum ab ipsomet Imperatore, sed
 & à reliquis Statibus ac toto Imperio sibi concessam:
 Recess. Imper. de Anno 1541. §. und damit außserhalb.
 Unde formulæ autoritatem totius Imperii impli-
 cantes profluxerunt, Unser und des Heyl. Reichs
 Cammer-Gerichts-Ordnung. Ord. Camer. Wormat.
 Anno 1495. in pr. Unser und des Heyl. Reichs Cam-
 mer-Gericht. Defens. Pac. de Anno 1495. Hinc si

quid dubii inter ipsos Camerales, quod determina-
re haud valeant, oriatur; id non solum Imperatoris,
sed simul Statuum decisioni submitunt. *Recess. Im-
per. de Anno 1555. §. ferner nachdem. 103. Limb. de
Jur. Publ. lib. IX. cap. 2. num. 55.* Unde meridianâ luce
clarius esse dicit *Carpzov. in Process. Jur. Forens. d. Ar-
tic. III. §. III. n. 37.* Cameram Imperialem non mo-
dò Cæsareâ Maiestatis, sed etiam Statuum Imperii
personas simul representare, atque hinc ex disposi-
tione *d. l. 1. Cod. quand. libell. Princ. obl. &c.* per solam
supplicationis vel libelli oblationem jurisdictionem
Camerae præveniri.

X.

CAUSA EF-
FICIENS
PROXIMA.

Causa efficiens proxima est *Citatio*, ritè decre-
ta, reo legitimè insinuata, in qua causa expressa sit,
ut reus instruat, quam ob causam in iudicium vo-
cetur. *per text. in Clement. cum lite. ut lite pendet.
nih. innov. Gail. 1. observ. 74. num. 16. Berlich. Decis. 1.
n. 1. Obrecht. de Jurisdic. lib. 4. cap. 8. n. 14. Blum. Pro-
cess. Camer. tit. 25. §. 52.* Hic multi in contrarium ab-
eunt, nescio quibus fundamentis moti; nos, & au-
thoritate, quotidianâ praxi, & rationibus nixi modò
dictis firmiter in hæremus. Quoad prius scilicet autho-
ritatem, textus palmaris est *in l. ultim. §. 2. C. de in jus
voc. ibi: post admonitionem reo oblatam, ibiq. DD. si-
militer in Ord. Jud. Aul. Cas. tit. 2. §. penult. ibi: want
nemlich solche Sachen allbereit daselbsten / durch
ausgewirctte und insinuirte Citation anhängig ge-
macht worden.* Sic quoad praxin nuperrimè id ob-
servatum fuit in causâ *Jordanischer Erben* contra
Friedele; ex ratione, (1.) quòd citatio sit actus, qui
sine iurisdictione exerceri nequit, & negari non
possit

possit, illum jurisdictione uti, qui citationem committit, cum ea sit quasi interlocutoria. *Gloss. in l. 25. C. de Episc. & Cler.* Nam si solo decreto citationis, licet ad citatum citatio non pervenerit, jurisdictione præveniri dicitur, manifestè elucescit litis pendentiam exinde oriri, uti non solum è *thesi 23. de effectu* elucebit, sed & per ea, quæ tradit *Abb. & Dec. in c. gratum. n. 2. & 3. X. de offic. delegat.* sic in causa *Bircken* contra *Speyr* conclusum d. 20. Aug. Anno 1572. exceptionibus non obstantibus, ubi reis litis contestatio injuncta. *Guido Pap. dec. 275. num. 2.* tum (2.) quòd judicia fierent elusoria, atque in fraudem legis committeretur, simulque litium immortalitas existeret, quarum abbreviandarum studio legislatores summopere incumbunt. *l. 13. C. de judic. Wehner. in obs. pract. voc. Justitz. Wesen.*

XI.

Ut autem per citationem *litis pendentia* introducatur, sex requisita necessaria esse, ex *Zabarella in d. Clem. cum lite dicit Mysing. centur. 4. observat. 26. num. 2. Gail. d. l. Primò*, citatio debet emanasse. Rei enim suâ sponte non comparent, sed semper judicia declinant, effugiaque quærunt; *arg. l. 83. §. 1. ff. de V. O.* idèd, ut reus compareat, opus est citatione. *Berlich. conclus. VII. num. 1.* Secundò, à iudice competente profecta esse debet: ubi quæritur, an citatus ab incompetente iudice, nihilominus comparere debeat? Dist. *Struv. in S. J. C. Ex. V. thes. XIV.* si notoria est incompetencia iudicis, impunè non pareretur; *l. fin. ff. de jurisdic. l. 53. §. ult. ff. de re judic. cap. 12. de sent. excommunicat. in 6to. Gail. 1. observ. 48. n. 7. & seqq.* si verò dubitari poterit, an jurisdictione in citatum

tatum fundata sit, nec ne, comparere debet. *l. 5. ff. de judic. l. 2. ff. si quis in jus vocat. non ierit.* Quæ distinctio licet satis probabilis sit, & manifestò sustentetur *in d. l. 2. vers. ut hoc ipsum sciatur an iurisdicctio ejus sit*, absolutè tamen non, sed cum aliquâ restrictione accipienda est, ut scil. vera sit, si quis citatur à iudice ordinario generaliter; secus si iudex ordinarius est singularis, vel inter paucos, ut est Dominus feudi, vel curia Domini, tunc enim citatus non tenetur comparere; nisi verè constet iurisdictionem esse citantis. *Berlich. conclus. VII. num. 6. & ibid. citat. Curt. jun. tract. feud. part. 7. n. 4. sub fin. Modest. Pistor. vol. 2. cons. 12. quest. 2. num. 84. post pr.* Quæ litigare coram iudice incompetente, nihil aliud est, quàm litigare coràm homine privato, qui potestatem non habet jus dicendi; tantum abest, ut coram eo ulla induci possit præventio vel litis pendentia. *l. 3. ff. de Offic. Præs. l. 1. l. 2. ff. de Offic. Proconsul. l. ult. ff. de Offic. Præs. Urb.* Tertio, oportet eam ad citatum pervenisse, aut per eum stetisse, quo minus perveniret. *d. Clem. cum lite. ut lit. pend. &c. Gail. r. observ. 54. Umm. Disp. ad Process. Jud. 5. thes. 11.* Quarto, requiritur ex tenore citationis citatum plenè cognoscere potuisse, quâ de re futura sit controversia. De iure Camerali novissimo in citationibus non solummodo causâ, ob quam quis citatur exprimenda est, sed quivis supplicans pro impetrandâ citatione libellum summarium, in quò factura breviter, nervosè, dilucidè, distinctè ac clarè, vel si ipsi ita visum fuerit, seu causæ amplitudo ac circumstantiæ id exposcant, punctatim conceptum ac deductum sit, eumque libellum aut supplicationi insertum, annexâ petitione,

ne, ut reus non solum citeatur, sed & condemnatur, aut separatim à supplicatione exhibere, sub comminatione denegandæ citationis, atque hunc separatim libellum, unâ cum impetratâ citatione reo, quò hic ex illis omnibus, actoris intentionem penitus percipere, ac maturè deliberare queat, utrum cedere an contendere velit, sub comminatione denegandi proclamatis, in contumaciam rei non comparentis, insinuari curare tenetur. *Recess. Imper. de Anno 1654. §. diesem nechst. 34.* Si verò supplicans libellum separatim exhibere nolit, id in suâ supplicatione indicare tenetur, & tunc ad minimum libelli tenor citationi inferendus est; adjectâ hac admonitione, quod narrata citationis in primo termino reproductionis, loco libelli sit repetiturus, aliàs citatio non subsistit, nec reum ad comparendum arctat, neque in contumaciam procedi potest. *d. §. 34. Blum. Process. Camer. tit. 65. §. 21.* Quintò, citatio apta esse debet, ut per *Gloss. in d. Clem. cum lite* & Sextò à nuncio legitimè & sufficienter insinuata. *Gloss. in fin. d. Clem. cum lite. in fin. Concept. Renov. Ord. Cam. part. 1. tit. 51. in pr.*

XII.

Hinc citationem, non litis contestationem, diximus esse litis pendentiæ causam efficientem proximam. Ac licet quis regerat, ante litis contestationem nullam esse litem, neque instantiam, neque processum, per *l. 15. ff. rem rat. haberi. l. ult. C. de Except. l. unic. C. de litis cont.* attamen si vocabulum litis generaliter accipiamus, de assiduâ flagitatione omnique actu, litis contestationem præcedente, prout fit in *§. 1. l. de pænate mer. litig. l. ult. §. fin. ff. de pignor.*

gnar. act. l. 16. Cod. de transact. verè dicitur processus agitari etiam ante litem in specie sic dictam & contestatam. *vid. l. 73. §. ult. ff. de judic.* Nam controversia circa rem, tam extrà, quàm in iudicio esse potest: postquam verò eadem controversia in iudicium introducta est, demum lis appellatur. *Marant. part. 5. num. ult.* Nam si lis ante sui ipsius contestationem non existeret, nullo modo posset contestatio fieri, quoniam non entis, nulla sunt accidentia. *vid. Carpzov. Process. Jur. Forens. Saxon. Tit. VI. art. IV. §. II. n. 18. 19. & 20. Blum. Process. Cam. tit. 25. §. 51.*

XIII.

Hinc quoque inter DD. acris est controversia, utrum vocatio in jus, vel ut hodiè appellamus citatio, sit principium actionum instituendarum? quod ratione personarum in iudicio intervenientium, videlicet, quatenus agitur de jurisdictione iudicis perpetuandâ, item præventionem jurisdictionis verum est. Omne enim iudicium simul ex personis & re controversâ constituitur, ut non abs re sit, si diverso respectu iudicium modò à citatione, modò à litis contestatione initium sumere contendamus. Alii, ut *Graven. 1. conclus. 74. num. 4. & Vult. Dissert. Scholast. 1. pag. 156.* ex antiquo litigandi more illam difficultatem componunt, referente & improbante *Ummio Disput. ad Process. Jud. 12. th. 5. num. 23.* Nonnulli malunt cum *Bachov. ad Treutl. Vol. 1. Disput. 12. thes. 2. lit. A.* asserere, quod citatio nec pars sit, nec initium iudicii, cùm nulla adhuc controversia sit, & ad eum tantùm finem fiat citatio, ut pars compareat; quæ si contradicat, tum demùm disceptationem, in quâ iudicii essentia sit, nasci. Sed si paulò laxiùs, uti *suprà*

suprà th. preced. monuimus, universam illam tractationem sub iudicii nomine comprehendamus; citatio benè illius principium appellari poterit. *Lud. vvel. ad §. 3. 1. de pæn. temer. litigant. num. 2. Bachov. d. 1.* Hinc benè *Obrecht. de litis contest. c. 1. n. 8.* citationem instituendæ actionis exordium, litis verò contestationem litis exordium nominat. *Mev. part. 2. Dec. 10. n. 6.*

XIV.

Materia sunt omnes causæ, quæ non prohibentur. Prohibentur autem in Camerâ I. Feudales certo modo. Distinguendum enim inter feuda, quæ sunt Principatus, Ducatus, Comitatus &c. & reliqua feuda inferiora. Quoad feuda Ducatus, Principatus, Comitatus &c. subdistinguendum; aut enim illa bona in totum & per definitivam alterutri auferenda sunt, & tunc illorum cognitionem sibi reservavit Imperator: *Concept. Renov. Ord. Cam. part. 2. tit. 7.* aut controversia est vel circa petitorium, vel circa possessorium, & quæritur, utrum *d. t. 7.* de utroque intelligendus? & respondet *Blum. Process. Cam. tit. 41. §. 4.* quin de petitorio intelligatur, nullum dubium esse. Circa possessorium verò quidam distinguunt inter plenarium, & summarium, seu momentaneum: in summario possessorio bonorum feudalium cognitionem ad Cameram spectare, si illa Imperatorem præveniat; quia sententia in summario possessorio lata, non perpetuum, sed momentaneum & reparabile præjudicium adfert, quod in ordinario possessorio restaurari queat; cum sit mera puraque interlocutoria, neutri parti, tam in possessorio ordinario, quam petitorio præjudicialis. *Gail.*

MATERIA;

C

1. obs.

1. *obs.* 7. n. 6. In plenario verò possessorio, quia magni præjudicii est propter commodum possessionis, & sententia, quæ super eo fertur, est definitiva, nec aliam post se super possessione expectat sententiam; *Gail. 1. obs.* 7. n. 4. cognitionem non ad Cameram; sed ad solum Imperatorem vigore *d. tit.* 7. pertinere, existimat *Gylman. voc. Aufsträge. §. si tamen. add. Schrader. de Feud. part. 10. sect. 2. num. penult. & ult. Blum. Process. Cam. tit. 41. §. 2. 3. 4. & 5.*

XV.

Quod reliqua feuda inferiora attinet, si inter duos Vasallos, non de Principatu, Ducatu, Marchionatu, aut Comitatu, sed de aliquo alio feudo lis vel controversia est, Imperator tanquã feudi Dominus, ut & Camera, si Imperatorem præveniat, iudex erit; *Gail. 1. obs.* 29. per tot. *Blum. Process. Cam. tit. 41. §. 8.* & ita si partes prius Cameram, quàm Imperatorem adeant, atque citationem petant, in Camerã citatio, jure præventionis decernitur; *Schvvanman. obs. Cam. 11. n. 2.* quia id Imperator sibi expressè non reservavit, & in non expressis, statur dispositioni juris communis, & præventio locum habet. *Gail. d. obs.* 29. n. 7. Si verò causæ sint exceptæ, & solius Imperatoris cognitioni reservatæ; tunc Imperator illas pro lubitu avocare, & Camerã inhibere potest, ne illas tractet. *arg. cap. 6. & ibi DD. com. X. de for. compet. Vult. ad l. 1. n. 168. C. de jurisdic. Reinking. de Reg. sec. lib. 2. Clas. 2. cap. 14. n. 114.* Itidem prohibentur causæ in Camerã quando contentio est; dass die streitige Herrschaft nicht vom Beklagten / sondern vom Reich zu Lehen rühre / quia solus Imperator de isto litigio cognoscit. *Blum. Process. Cam. tit. 41. §. 10.*

XVI. II.

XVI.

II. Causæ excipiuntur Criminales, pœnam corporis afflictivam complectentes, **Peinliche Sachen / die Leibstraff auff ihnen tragen /** quæ neque per viam simplicis querelæ, neque per appellationem in Camerâ recipiuntur; neque ab ejusmodi causis, ex consuetudine Germaniæ appellationes admittuntur, uti lege publicâ Imperii in *Comit. Augu- stan. de Anno 1530. §. item* als jetzt etlich Zeit. *95. Ord. Cam. part. 2. tit. 28. §. item* nachdem auch. *5. dispositum; & Concept. Renov. Ord. Cam. part. 2. tit. 31. §. 14. ibi*: item nachdem auch dem alten hergebrachten Gebrauch im Hensl. Reich zuwider / daß in Peinlichen sachen Appellation zugelassen werden sollen: **ordnen und wollen wir / daß hinfürter in Peinlichen Sachen / die Leibstraff auff ihnen tragen / am Kayf. Cammergericht kein Appellation angenommen / sondern angeregtem Gebrauch nach gehalten werde.** *Add. Guil. 1. obs. 1. n. 27. & 28. & obs. 65. n. 5. & de Pæc. Publ. lib. 1. cap. 20. n. 36. Mynsing. cent. 4. obs. 41. n. 3. Schwanman. obs. Cam. 175. n. 34. & in Different. jur. Civ. & Cam. Diff. 18. n. 4. Petr. Denis. in Jur. Cam. t. 32. §. 1. Umm. Disp. ad Process. Jud. 4. n. 82. Carpz. p. 1. const. 20. def. 20. Blum. Process. Cam. tit. 43. §. 2. Roding. in Pand. Camer. lib. 1. tit. 31. in pr.* Ex hac for- tassis ratione, quod aliàs in summo hoc tribunali ob caufarum multitudinem & prolixitatem proces- sus, impunitas delictorum, non rarò morte reorum executionem præveniente, metuenda esset. Ita nec appellatio procedit in mulctis, sive pœnis pecunia- riis, si non sint suâ naturâ tales; sed in locum pœnæ corporis afflictivæ succedant. *Mynsing. cent. 4. obs.*

41. n. 4. *Roding. in Pand. Cam. lib. 1. tit. 31. pag. 416.*
Blum. Proceß. Cam. tit. 43. §. 11. Nam surrogatum
 naturam ejus, cui surrogatum est, sapit. *l. 1. §. 10. ff.*
si is qui test. lib. esse juß.

XVII.

III. Excipiuntur causæ Spirituales & Eccle-
 siasticæ; ut sunt (1.) matrimoniales. *Can. 10. caus. 35.*
quest. 6. cap. 13. cap. 18. X. de sponsal. cap. 3. X. de divorc.
l. penult. C. de Episcop. audient. quæ neq; per viam sim-
plicis querelæ, neque per appellationem in Camerâ
admittuntur. Concept. Renov. Ord. Cam. part. 2. tit. 1.
§. ult. Memor. Visitat. Anno 1570. 8. Decemb. §. wann
auch der Kayf. Mayt. in etlichen visitationen, rela-
tionen und Abschieden fürkommen / daß Ehesachen
am Cammergericht angenommen / da doch in sol-
chen Fällen / das Cammergericht nicht fundirt;
Alß will man Cammerichtern und Besitzern besoh-
len haben / solche oder auch andere Sachen / so dahin
nicht gehörig / keines wegs anzunehmen. Gaik. 1. obs.
112. n. fin. Reinking. de Reg. Eccles. lib. 3. clas. 1. cap. 10.
n. 14. & seqq. Petr. Frider. Mindan. de Proceß. lib. 1.
cap. 10. n. 2. Roding. in Pand. Cam. lib. 1. tit. 31. §. 4.
Blum. Proceß. Cam. tit. 43. §. 14. Quoad nullitates
 tamen in Camerâ tractantur; evolvendus hac de re
 est *Reinking. de Reg. Eccles. lib. 3. clas. 1. cap. 10. num.*
16. (2.) Causæ directò religionem concernentes.
 De religionis enim & fidei articulis, Ecclesiastici tan-
 tum cognoscunt. *Scip. Gentil. lib. 3. de jurisdic. 15. l.*
6. C. de SS. Eccles. Umm. Disp. ad Proceß. Jud. 4. th. 13.
n. 70. Item (3.) si agatur de Decimis, *cap. 26. X. de*
Decim. (4.) de jure Patronatus, *cap. 3. X. de Judic.* (5.)
 de jure Advocatiæ. Sumitur autem hoc loco advoca-
 tia

catia pro tutelâ ac defensione, iacrdotalis alicujus collegii, veluti Abbatia vel Monasterium, quibus prædia & vestigalia quædam attriluta sunt, quorum potentem aliquem vel Comitem, vel alium Nobilem, sibi defensorem ac patronum cooptabant. Quæ causæ cum speciales sint, speciales quoque iudices habent, & singulare quoque forum constituunt. Harum enim causarum cognitio ad Iudicem Ecclesiasticum spectat, aded, ut si in causam secularem incidant, remittendæ sint ad Ecclesiasticos, *Umm. Disp. ad Proceff. Judic. 4. thes. 13.* & interim suspendatur ac cesset civile iudicium. Ita iudicatum in Camerâ in causâ Domini Michaëlis Gillis Præpositi in *Neuhaussen* / & Comitibus de *Leiningen* / 21. April. Anno 1542. Item in causa Martini *Sficken* / contra Comitem de *Hohenloe*, & in causa Decimali ratione Parochiæ in *Michelfeld*; an sel. Comitibus subditi in pagis seu villis assignatis, teneretur actori solvere decimas, fuit iudicatum ex officio; daß dieser Punct für den ordentlichen geistlichen Richter zu remittiren und zu weisen sey. *et. und alsdann nach beschehener Erörterung ferner ergeben soll / was recht ist / uti refert & testatur Mynsing. cent. 1. obs. 100.* atque ita Camera tanquam iudex secularis, de rebus Spiritualibus atque Ecclesiasticis, cognoscere nequit. *Blum. Proceff. Cam. tit. 43. §. 14. & 19.*

XVIII.

IV. Ad Camerae jurisdictionem quoque non pertinent causæ moderationem; & si quid contra procedendi ordinem dubii oriatur, Imperator à moderatoribus est consulendus. *Reichs-Abschied zu Augsburg de Anno 1555. §. und wiewohl wir / 133. De-*

nais. jur. Cam. tit. moderationum causæ, 191. §. 5. Paurmeister. de jurisdic. lib. 2. cap. 5. n. 100. Item V. causæ voluntariæ jurisdictionis; Reinking. de reg. sec. lib. 2. class. 2. cap. 14. n. 26. veluti concessio veniæ ætatis, Bocer. de regal. cap. 2. n. 133. Norderman. de jur. Princip. conclus. 89. lit. C. privilegiorum datio atque confirmatio, famæ restitutio, spuriorum legitimatio, legum & constitutionum sanctio; Sixtin. de regal. r. cap. 4. n. 8. Thom. Michaël. de jurisdic. conclus. 11. 31. & seq. & VI. Causæ quæ specialiter jurisdictioni Imperatoris reservatæ sunt. Thom. Michaël. de jurisdic. conclus. 33. Gothofr. Anton. de jurisdic. Cam. conclus. 24. Knipschild. de jur. & privil. Civit. Imper. lib. 2. cap. 33. n. 1. 153. & seqq. Reinking. de regimin. sec. lib. 2. class. 2. cap. 14. n. 27.

XIX.

FORMA.

Effet & hîc adjiciendum aliquid de formâ litis pendentis, quæ in obtentâ atque insinuatâ citatione consistit; verùm cum illa affatim ex superioribus thesibus colligi queat, diutiùs illi immorari, minimè necessarium esse duxi; pergo nunc ad Finem.

XX.

FINIS.

Finis litis pendentis varius est. I. ut lites fiant mortales, neve litigia sint æterna; interest enim Reipublicæ lites citius finiri, per l. 13. C. de jud. l. 2. in pr. ff. de aquâ & aqu. plur. arcend. l. 13. §. 3. ff. de usufruct. & quemad. l. 21. ff. de reb. cred. Carp. in Process. Jur. For. Sax. Tit. 1. art. 1. §. 4. n. 55. II. Interest quoq; Reipublicæ, ne lites, quæ apud unum judicem commodiùs unâ actione tractari possunt, apud diversos judices, diversis institutis actionibus malitiosè proponantur: quia lites, quæ varia in Republica mala pariunt, hoc modo abbre-

abbreviantur & tolluntur, non sine magno subdi-
torum ac Reipublicæ commodo. *d. l. 13. C. de judic.*
l. 1. vers. præterea ff. de quib. reb. ad eund. jud. eatur
Obrecht. de jurisdic. lib. 3. cap. 15. n. 2. & 3. III. Ne ju-
dicia superfluis & inutilibus litibus onerentur, ut
judex eo melius & citius cæteris litigantibus justiti-
am administrare possit, cum magno Reipublicæ fru-
ctu; & ne propter unam eandemque causam à
duobus judicibus aliquis vexetur, & pro lubitu ab
uno judiciò ad aliud trahatur, maximâ litigantium
molestiâ, qui non tantum immodicis sumptibus
premuntur, sed & ex unâ lite, multas facere cogun-
tur; quod periculosum, maximè si diversa pronun-
ciarentur. *l. 6. ff. de except. rei judicat.*

XXI.

Litispendentia I. effectus est *Preventio seu præ-* EFFECTVS.
occupatio: quæ, cum ejusdem rei personæve jurisdic-
tio penes duos judices est, & alter cognoscere prius
cœpit, vel quando pluribus judicibus competit juris-
dictio ut singulis, quolibet in eadem causâ jurisdic-
tionem habente in solidum, inducitur. Quando-
que enim preventio per in jus vocationem seu cita-
tionem inducitur; ut, quotiescunque tractatur de
præventionem exercitii jurisdictionis inter plures con-
currentem jurisdictionem habentes, preventio cau-
sæ per solam citationem fit. *per l. 7. & l. 30. ff. de ju-*
dic. Hinc is, qui post citationem factus est miles, fo-
rum postea in præjudicium causæ præventæ mutare
nequit. *per. text. in cap. 19. X. de for. competent.* ra-
tio, quia generalis est juris regula; quod privilegia,
quæ pendente judiciò causæ accedunt, causam non
mutent. *d. l. 7. ff. de judic. l. penult. §. 7. ff. de jur. im-*
munit.

munis. l. 13. §. 3. ff. de vacat. ne aliàs in arbitrio rei sit, assumèdo clericalem, militare, vel hujusmodi alium privilegiatum statum, contra omnem juris & æquitatis rationem, forum judicis declinare, & sic judicem & actorem jure quæsito privare. *Obrecht de jurisdict. lib. 3. cap. 14. num. 34. & 35.* Quandoque per litiscontestationem; nempe ubi duo prætendunt eandem rem, ex duabus causis, quæ simul subsistere possunt, sed illæ causæ originem habuerunt eodem tempore, tunc illi suffragatur præventio, qui prius devenit ad litis contestationem. *l. 33. ff. de legat. 1.* Quandoque per libellum; quando nimirum tractatur de præventionem quoad ordinem procedendi, videlicet si tractetur inter duos litigantes, quorum unus vult audiri in suis rationibus ante alium, ille dicitur prævenisse, qui prius libellum proposuit. *l. 20. ff. de judic. l. 13. ff. eod.* Interdum per sententiam; quando scilicet duo contendunt invicem de eadem re, & ex eadem causâ, ille dicitur prævenisse, quoad suæ petitionis consequendum effectum, qui prius sententiam obtinuit. Quia cum impossibile sit, utrumque fovere bonum jus, sequitur omnino expectandam esse sententiam, ut saltem præsumptivè sciatur, quis utatur meliori jure; quia ex parte ejus, qui sententiam favorabilem obtinuit, militat præsumptio boni juris. *l. 57. ff. de petit. hered. l. 57. ff. de rei vindicat. vid. Bart. in l. 33. ff. de legat. 1. DD. in l. 7. ff. de judic. & Canonistas cap. pen. X. de for. competent.* tunc enim jurisdictio tam judicis, quam partium consolidatur, ita ut alius iudex præventus, non possit causam sive litem pendentem amplius acceptare, sed ubi iudicium cœptum est, ibi quoque finiendum sit:

lit: l. 30. ff. de judic. ibique Glos. l. 19. ff. de jurisdic. cap. 19. X. de for. competent. & hoc usque aded procedit, ut ne heres quidem possit uti privilegio, judiciò semel coeptò contra defunctum. l. 19. in pr. & l. 34. ff. de judic. Unde si partes prius Cameram, quàm Imperatorem adeant, & citationem petant, jure præventionis illa decerni, & causa ibidem agitari poterit; per text. in cap. 8. de offic. & potest. judic. delegat. in 610. quia nimirum Camera cum Imperatore concurrentem habet jurisdictionem, uti supr. Th. IX. dictum, vid. Gail. 1. obs. 29. n. 3. & in ordinariis judiciis, qui pares sunt in jurisdictione, præventio locum habet. Gail. d. obs. 29. n. 4. Schvvanman. obs. pract. 4. n. 3. Umm. Diss. ad Process. jud. 12. th. 5. n. 23. Et ided si non obstante præventione judex concurrens vellet in causâ procedere, contra eum opponi posset de defectu jurisdictionis, non per modum incompetentiæ; sed per modum præventionis. Gail. d. obs. 29. n. 5. 6. & 7. Petr. Francisc. de Tonduti in tract. de Prævent. judic. part. 1. cap. 9. n. 2. & part. 2. cap. 39. n. 8. Blum. Process. Cam. tit. 25. §. 47.

X XII.

Quia autem hæc exceptio præventionis seu litis pendentiæ est declinatoria fori, ided ante litis contestationem est opponenda; per l. pen. & ult. C. de except. l. 16. C. de judic. l. 52. in pr. ff. de judic. & DD. in cap. 20. X. de sentent. & rejud. cum declinatoriam fori opponens minimè audiatur post litis contestationem. per alleg. text. Bald. in l. 2. num. 40. C. sentent. rescind. non poss. Van. de nullitat. ex defect. jurisdic. ord. num. 163. Gail. 1. obs. 29. n. 7. Carpzov. in Process. Jur. For. Saxon. Tit. IX. Art. II. §. I. n. 2. & seqq. Surd.

D
conf.

conf. 204. n. 9. Mev. part. 1. Decis. 165. n. 1. 2. & 3. Hinc si exceptio præventionis non opponatur ante litem contestatam, processus secundo loco inchoatus valebit. Debet igitur conventus exceptionem objicere ante litis contestationem, si velit se & causam remitti ad primum judicem, coram quo primo loco inchoatum fuerat iudicium: Petr. Francisc. de Tonduti in d. tract. de Prævent. judic. part. 2. cap. 39. n. 3. & 7. alioquin secundus iste iudex quantumvis præventus, in contumaciam citati & non comparentis, seu ipso comparente & præventionis exceptionem non opponente, procederet ad ulteriora in causâ, & ejus processus esset validus & legitimus. Petr. Francisc. de Tonduti dict. loc. num. 9. Surd. conf. 542. num. 4. & 7. Nam qui patitur se conveniri coram aliquo iudice, & ejus forum non declinat, dicitur jurisdictionem illius prorogare. ut per DD. in l. 18. ff. de jurisdictione. Sed & ante alias dilatorias exceptiones, quarum natura est, ut ante litem contestatam opponantur, hæc nostra opponi debet, quia si alia prius opponeretur, videretur reus eam opponens consentire in iudicem, ut declarat Bart. in d. l. 18. ff. de jurisdictione. num. 3. Specul. lib. 2. Partic. 5. de Except. & replic. §. viso. 4. num. 14. Surd. conf. 542. num. 9. & 10.

X XIII

Judex verò exceptionem cœpti iudicii non admittens, partem dicitur gravare, quæ protinus appellare debebit. *Petr. Francisc. de Tonduti de Prævent. judic. part. 2. cap. 39. num. 5. Surd. conf. 542. n. 2. & primus iudex, qui eum in jurisdictione prævenit, omnibus legitimis remediis jurisdictionem suam defendere potest. vid. Obrecht. de jurisdictione. lib. 3. cap. 14. num.*

rum. 25. cum allegat. Hinc si in Camerâ Imperiali litis pendentiâ est introducâ, actori, post notitiâ citationis in Camerâ jam decretâ, quamvis nondum insinuata, ad Aulam Cæsareâ transgredi non est permîssum: quapropter Camera reo in ejusmodi casu statim post decretam citationem documentum litis pendentiâ communicare solet. *Blum. Process. Cam. t. t. 25. §. 54.* atque ita factum in causâ *Mühlberger contra Statt Speyr* / & in causâ *Jordaniſcher Erben contra Friedele.*

XXIV.

II. Effectus est revocatio attentatorum primæ & secundæ instantiâ; quoniam lite pendente, nullatenus sive in petitorio, sive in possessorio quidquam est innovandum. *t. t. C. ut lit. pend. nih. innov.* Nec quisquam possessione suâ, in quâ existit lite pendente privari debet; *per l. 13. ff. quod met. caus. l. 7. C. unde vi.* neque supplicare licet lite pendente, nisi copia actorum vel sententiâ interlocutoriâ, vel definitivâ denegetur, aut judex sit negligens & suspectus; nec licet supplicare lite per sententiâ semel finitâ, sub pœnâ restituendâ litis æstimationis; *per l. 2. C. ut lit. pend. ibique Brunneman.* ratio est in *l. 13. pr. C. de judic.* ut lites citius finiantur, neque litigia sint æterna; & si quid tali modo petatur, semper mentio litis pendentiâ in precibus est faciendâ, ut docet *Menoch. de A. J. Q. cent. 3. cas. 202. n. 4. & seqq. Afflic. dec. 220. n. 13.* Id quoque jure Saxon. prohibitum esse, patet ex *Ord. Polit. Elect. Saxon. de Anno 1612. tit. von Justitien Sachen. n. 9. in verb.* So erfolgten ingleichen offtnahls pendente lite etwas geschwinde unverbhoffte inhibitiones, &c. *junct. vers. und aber dissals.*

ſ. verſ. Alſſ ſoll auch demſelben richtig nachgegangen werden / ut videre eſt apud Carpzov. in Proceſſ. Jur. Forenſ. Saxon. Tit. XXIII. Art. II. §. III. num. 18. 19. & 20. XXV.

Si igitur tale quid lite vel in primâ vel in ſecundâ instantiâ pendente attentatum vel innovatum eſt, ante omnia attentata revocanda ſunt, aded ut judex etiam parte non petente, ex officio ea revocare poſſit. *Gail. 1. obſ. 146. n. 7. Blum. Proceſſ. Cam. tit. 53. §. 13.* Nam per attentata judex magis quàm pars offenditur; imò lex ipſa prohibens lite pendente aliquid innovari, contemnitur. *1. 1. X. ut lit. pendent. nih. innov. & l. unic. ff. nil. innovand. appell. interpoſ.* Meritò igitur ex officio contra attentantem proceditur, ed quòd legem, vel judicem potiùs, quàm partem eludat. *per text. in cap. 1. §. ſin. de appellat. in 610.* Et ita ex officio attentata revocata fuiſſe in cauſâ *Gott. anhaufen* contra *Pfiſterfeld* / reſtatur *Gail. d. obſ. 146. n. 7.*

XXVI.

Attentatum autem ſive innovatum dicimus id omne, quod cauſâ pendente à judice, ſeu à parte, & qui ab his cauſam habent, in contemptum jurisdictionis atque judicis & præjudicium partis factum eſt. Perſonæ attentantes ſunt; Judex, Litigantes, & Tertius. Judex dicitur attentare, ſi poſſeſſionem rei controverſæ invito poſſeſſore ſequeſtrat; quoniam omnis ſequeſtratio regulariter lite pendente prohibita eſt. *l. unic. C. de prohib. ſequeſtrat. pecun. Gail. 1. obſ. 148. n. 1.* Neque judicium ab executione inchoare, neque poſſeſſorem durante lite, commodo poſſeſſionis privare oportet. *d. l. unic. C. de prohib. ſequeſtrat.*

strat. pecun. Gail. d. l. Ita quævis alia turbatio judicis, impediens, quò minus liberè possessione suâ quis uti queat, imprimis si titulo gaudeat, pro attentatò æstimatur. Neque enim hic turbandus vel titulo privandus, *arg. cap. 2. X. de sequestr. poss. l. fin. C. si per vim. Gail. 1. obs. 147. n. 2.* sed potius defendendus est. *Herculan. de Attent. cap. 3. n. 3.* Quin & judex comparatur privato spoliatori, quotiens sine causæ cognitione aliquem suâ possessione privat. Partes sive litigantes attentare dicuntur, quando Principi absque litis mentione supplicaverunt, vel rescriptum aliquod sub- & obreptitiè impetraverunt. *l. 2. C. ut lit. pendent. l. fin. C. sentent. rescind. l. 5. C. si contra jus. l. 29. ff. ad L. Cornel. de fals.* Quod de partibus dictum, idem quoque de illorum Procuratoribus intelligendum est; qui si speciale mandatum habuerint, nomine principalium suorum attentare dicuntur, secus si generale tantum. *l. 60. §. 4. ff. mandati.* In specie actor dicitur attentare; adversarium spoliando, vel possessionem auferendo, & exactiorem faciendo, *Novell. 134. cap. 3. in fin.* vel sese in possessionem intrudendo, vel alio modo turbando, quò minus reus possessione controversâ uti queat. *c. 1. & ibid. Gloss. ut lit. pend. Gloss. in c. 7. in verb. reducendum. vers. dic tamen. de Appellat. in 6to. Gail. 1. obs. 145. n. 4.* Reus attentare dicitur; possessionem transferendo, vel rem litigiosam alienando. *Auth. litigiosa. C. de litigios. & t. t. ff. & C. de litigios. l. 13. ff. famil. ercisc.* Tertius autem, qui attentare dicitur est is, qui se fundat in jure causæ principalis, de quâ lis pender, vel qui habet causam à parte, vel judice, *Sigismund. Scacc. de Appellat. q. 3. n. 63. Herculan. c. 30.*

§. 77. vel qui succedit in re attentatâ, *Scacc. de Appel-
lat. d. q. 3. n. 64.* vel quocunque modo intervenit. *l. 2.
§. 1. ff. quand. appelland. Gail. 1. obs. 70. n. 8.*

XXVII.

Quoniam igitur attentantes uno eodemque tempore, jus, judicem & partem lædunt, *ut supr. th. 25.* dictum, ex suâ autem improbitate nemo meliorem conditionem facere debet; *l. 134. §. 1. ff. de R. J. l. 12. §. 1. l. 14. §. 3. de furt. l. 1. ff. de dol. mal. l. 1. §. 1. de dol. except. l. 51. ff. de recept. qui arbitr. l. 25. C. de legat.* idè incurrunt in pœnas meritò illis destinatas, Præter id enim, quod attentans in priorem statum rem ponere tenetur, fructusetiam perceptos, & quos suâ culpâ non percepit, citra compensationem, quæ in hoc judicium non venit, *arg. l. fin. C. de compens. restituit, Gloss. in cap. 51. in verb. statum. X. de appellat. in expensas condemnatur, Gail. 1. obs. 146. num. 16.* damnaque & interesse resarcit. *Mynsing. 1. obs. 55.* Plura qui de hac materiâ desiderat, videre potest Disserationem de Attentatis, *Magnif. Dn. Varnbùleri, Jcti, & Illustrif. Com. Hanov. Consilarii intimi, Patroni, Promotoris, atque Avunculi mei omni honoris & observantia cultu æternè prosequendi, Anno 1650. editam.*

XXVIII.

III. Effectus est Continentia causæ; quæ duplex est: *alia ratione litis cœpta, & tunc* lis ubi cœpta est, ibi quoque terminari debet. *l. 30. ff. de judic.* quod procedit quando quis judicium vellet mutare, veluti si quis pro eâdem re coram alio iudice reum convenire vellet, dimisso primo iudice, coram quolibet cœpta erat; *alia ratione connexitatis causæ, si ad diversa judicia contra manifesta jura causa traheretur;*
c. gr.

e. gr. quando agitur, non de eadem re vel causâ, sed de connexâ, quam quis coram alio iudice intentare vult; & tunc opponitur exceptio ex *l. 10. C. de iudic.* quod causâ continentia dividi non debeat. *Perr. Frider. Mindan. de contin. caus. cap. 5. num. 1. Gail. 1. obs. 32. n. 6.*

XXIX.

Tractatur autem de continentia causâ non dividendâ; I. quando agitur de pluribus sociis, vel de pluribus simul delinquentibus; & tunc causâ coram illo iudice, qui prævenit tractanda est, nec coram diversis iudicibus agitanda, ne super eadem causâ diversas vel contrarias sententias pronunciari contingat. *l. 1. & l. 2. ff. de quib. reb. ad eund. iud. eatur.* II. Quando causâ possessionis fuit coram uno iudice intentata; nam causâ petitorii coram eodem, & non coram alio iudice tractari debet, ne dividatur causâ: continentia. *cap. 1. X. de caus. possess. & propriet. Gail. 1. obs. 32. num. 11. Menoch. de A. J. 2. cas. 371. n. 8. & 9.* III. Quando agitur de causâ universali, vel generali; veluti de tutelâ, de actione negotiorum gestorum, & aliis similibus, plura capita invicem connexa continentibus; tunc enim ne continentia causâ dividatur, iudex causâ universalis, debet etiam cognoscere de causis particularibus, sub illâ generalitate contentis: nam iudicium universale inchoatum, facit cessare iudicium particulare. *l. 32. §. 10. ff. de recept. qui arbitr. recep. Tribi Gloss. & Bartol. in l. 7. in pr. ff. de petit. hered.*

XXX.

Hinc causâ continentia non est dividenda, atque Imperator nulli prorsus audientiam præberi vult,

vult, qui causæ continentiam dividat, & id quod ex beneficii prerogativâ in uno eodemque iudicio poterat terminari, ad diversa iudicia trahere voluerit, poenâ ex officio iudicis imminente ei, qui contra hanc supplicaverit sanctionem, atque alium super principali quæstione iudicem postulaverit. *l. 10. C. de iudic. ibique Jason. num. 6. & seqq.* Hinc quoque iudex datus ad causam principalem, potest de incidenti cognoscere, de quâ alioquin principaliter cognoscere non posset, veluti cum non posset super quæstione status cognoscere principaliter, incidenter tamen, ipsi, ne causæ contentia dividatur, de eâ cognoscere permittitur. *l. 3. C. de iudic.*

XXXI.

IV. Effectus litis pendentiæ est impedimentum avocationis & suspensionis; quoniam lite in Camerâ Imperiali pendente, cursus iudicii Cameralis nullatenus, neque per restitutionem, supplicationem, avocationem, aliasve suspensiones impediendus est; nec Imperator causas in Camerâ Imperiali pendentes avocare, & Camerâ Imperiali, ne ulterius in causa procedat inhibere potest. *per text. Ord. Cam. part. 2. tit. 35. Concept. Renov. Ord. Cam. part. 2. tit. 37. qui ita se habet: Nachdem wir als Römischer Kayser / vermög hiervor auffgerichteten Reichs-Ordnungen / sampt Churfürsten / Fürsten und Ständen bewilligt und zugeben / daß dem Kayserl. Cammergericht unverbindert einiger restitution, supplication, avocation, oder anderer suspension und Ausschlag / sein freyer stracker unverbinderter Lauf gelassen / und darwieder nichts gegeben werden / auch daß Churfürst-n / Fürsten, und gemeine Ständ / dem*

demselben gebührlichen Gehorsam leisten &c. *conf. quæ supr. Th. IX. hac de re dicta sunt* : quia sine Statuum Imperii consensu non potest revocare jurisdictionem Camera Imperialis, siquidem cum illorum communi consensu & voluntate, per modum obligationis sive contractus datam; *Proæm. Ord. Cam. de Anno 1555. in fin. pr. Reichs-Abschied zu Speyr de Anno 1570. §. weiters nachdem auch. 42.* qualia unius dissensu vel contrariâ voluntate, revocari non possunt. *l. 35. ff. de R. J. l. 80. ff. de solut.*

XXXII.

V. Effectus est qualitas litigiosi; quæ repellit eum, qui rem litigiosam emtione, donatione, vel alio aliquo contractu sibi acquiram, persequitur. Nam res litigiosa, vel super quâ lis inter aliquos pendet, sive mobilis sive immobilis, sive corporalis sive incorporalis, ut & nomen debitoris, seu chirographum ambiguum, *l. 3. C. de litigios.* nullo modo in alium transferri potest. *l. ult. C. de litigios. Surd. consil. 374. n. 3.* Qui enim rem litigiosam vendit, donat, aut oppignorat, videtur deteriorem conditionem adversarii sui facere velle, opposito potentiore adversario suo: ideoq; emtori, donatario, creditori, objici potest exceptio litigiosi, si rem ab eo acceperint, qui litem cum alio sustinet. *l. 2. C. de litigios.* & propterea, si in scientem venditio, donatio, vel oppignoratio rerum in judicium deductarum seu litigiosarum facta est, duplum poenæ loco fisco præstat, partim ab eo, qui vendidit, donavit, aut oppignoravit; partim ab eo, ad quem res est translata;

E per



per *l. ult. in pr. C. de litigios.* si verò in ignorantem, pretium cum tertiâ ejus parte emtori est restituendum: *d. l. ult. §. 1. C. de litigios.* utroque tamen casu venditio, donatio, vel oppignoratio irrita est. per *d. l. ult. §. 1. C. de litigios.*

XXXIII.

VI. Effectus est inclusio iudicii; quod non liceat ad alium iudicem, quam ubi coëptum est iudicium transire; *vid. l. 30. ff. de iudic. & cap. 19. X. de for. competent.* neque actor, ut & ipsius hæredes, in quos transivit instantia, forum mutare possint, & si id fecerint, licet justam habuerint actionem, causâ cadant, omnesque litis expensas reo solvere teneantur. *l. ult. C. de in jus vocand. Obrecht. de jurisdict. lib. 3. cap. 14. num. 37.* Nam citatio tam ad incommodum actoris, ad cuius petitionem facta est, quam rei emanasse videtur. *Auth. qui semel. C. quomod. & quand. jud. sentent. prof.* Limitatur tamen hoc, si reus fuerit contumax. Nam reus forum mutare non potest, et si lite jam coëptâ speciale privilegium consecutus fuerit. Adedò ut non obstante hoc privilegio fori, actori in illo iudicio, ubi lis semel inchoata est, usque ad finem respondere teneatur; per *l. 7. ff. de iudic. l. ult. C. de edend. l. penult. ff. de jurisdict.* Atque ita regulariter reus forum mutare nequit; nisi ante litem contestatam objiciat exceptionem fori declinatoriam. *l. 10. C. de probat. l. ult. C. de except. seu prescript. l. 12. l. 16. C. de iudic. l. ult. C. de sentent. & interlocut. omn. iudic.*

XXXIV.

VII. Effectus est; quod pariat exceptionem; cujus usus in variis rerum argumentis patet; sufficit hic nonnulla commemorare. (1.) Litis pendentis exceptio non juvat tertium; sed locum habet tantum inter illos, qui sunt in lite. *Mev. part. 7. dec. 22. num. 2. & 3.* (2.) et si in superiori judicio super credito lis pendens sit, in inferiori tamen ubi concutis creditorum excitatus est, ejus ratio haberi debet, plura apud *d. Mev. part. 5. dec. 155. per tot.* (3.) Exceptio litis pendentiæ etiam in processu executivo locum habet, nisi quis ei renunciaverit. *idem Mev. part. 3. dec. 105. per tot. Coler. de Process. Exec. p. 4. cap. 1. n. 72.*

XXXV.

Affinis litis pendentiæ est *Reconventio*; quia per AFFINIA. illam iudex ordinarius quasi prævenitur. Est autem reconventio, quando reus in eodem iudicio ante litem contestatam, adversus actorem aliam proponit actionem. *l. 11. §. 1. ff. de jurisdict. l. 14. & Auth. seq. C. de sentent. & interlocut.* Ratio reconventionis est, ne lites, quæ apud unum iudicem commodius unâ actione tractari possunt, apud diversos iudices, diversis institutis actionibus, malitiosè proponantur. *vid. Struv. S. J. C. Ex. XXI. Th. XXXII.*

XXXVI

Sequuntur nunc contraria, seu dissentanea. CONTRA-
Litis pendentiæ autem nihil magis contrarium est, RIA.
E 2 quàm

quàm incompetencia judicis , quia litigare coram
 iudice incompetente , nihil aliud est, quam litigare
 coram homine privato , qui potestatem non habet
 jus dicendi; *ut supr. Thes. XI. dictum.* Atque ita ubi
 iudex est incompetens nulla potest induci litis pen-
 dentia; quippe quæ sine iudicio induci non potest,
 ut quoque *supr. Thes. VII. dictum. vid. Barbof. in*
voc. Iudex n. 13. Obrecht. de jurisdicf. lib. 3. cap.
14. n. 10. Mev. part. 2. decis. 68. Denique

DEO T. O. M. sit laus, honor,
 & gloria.

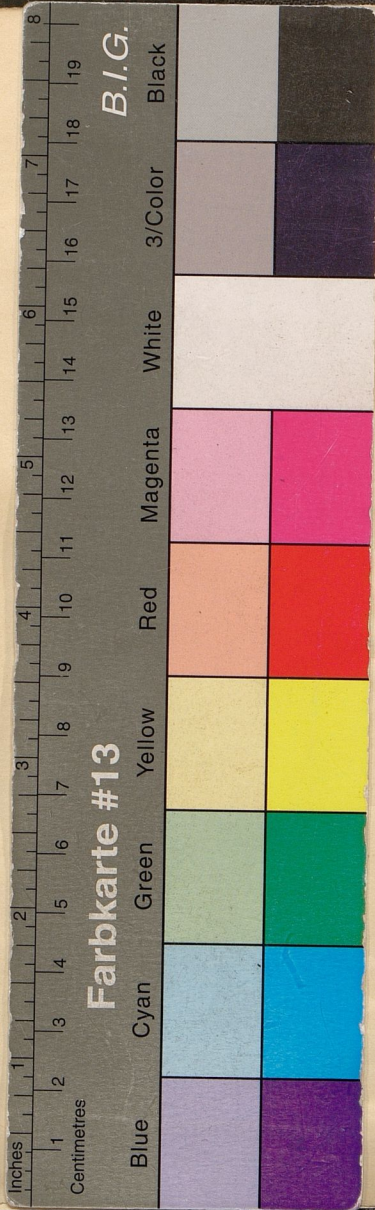


X2615922

WDA







11 C. I. N. D. N. F. C. Pub. 20. num. 41.
DISPUTATIO INAUGURALIS
IURIDICA,

De
**LITIS PEN-
DENTIA,**
PRÆCIPUE CAMERALI,

P 158,
Quam,
DEO T. O. M. PRÆSIDE,
Ex Decreto & Auctoritate,
MAGNIFICI ET AMPLISSIMI,
IN CELEBERRIMA ARGENTORATENSIVM
UNIVERSITATE, ICTORVM COLLEGII,
Pro Summis in Utroque Jure Honoribus, ritè &
legitimè consequendis,

Solenni Eruditorum Examine submittit

GEORGIUS FRIDERICUS MUEG,
Argentoratensis.

Ad diem 5. Julii M. DC. LXXVI. h. lq. conf.

ARGENTORATI,
TYPIS JOHANNIS WELPERI.

KONFRIED
UNIVERS.
ZVILALIE